

Projekt ma na celu kompleksowe rozpoznanie warunków zewnętrznych i wewnętrznych ochrony dziedzictwa archeologicznego na obszarach leśnych uwzględniając zintegrowany udział różnych grup interesariuszy.

Z roku na rok liczba badań archeologicznych w lasach wzrasta, a na podstawie dotychczas przeprowadzonych badań (np. na terenach Nadleśnictwa Zdrojowa Góra w Pile czy Puszczy Białowieskiej), które ujawniły nowe różnorodne, stanowiska archeologiczne, jak np. grody, kurhany, pozostałości starych dróg i miedz, można oszacować ogromną liczbę zabytków archeologicznych znajdujących się w lasach. Wynika to z dostępności szeregu nowych metod badawczych oraz ogólnie dobrego stanu zachowania stanowisk archeologicznych na obszarach zalesionych.

Jednocześnie dziedzictwo archeologiczne występujące na terenach leśnych, nie jest chronione w wystarczająco efektywny sposób, co wynika z braku wypracowanych i sprawdzonych form współpracy pracowników Lasów Państwowych z archeologami oraz nieuwzględnianie wkładu lokalnych społeczności do zintegrowanej strategii ochrony tego rodzaju dziedzictwa. Dodatkowo, mimo że ochrona dziedzictwa archeologicznego na obszarach leśnych jest realizowana w ramach szeregu aktów prawnych i rozwiązań administracyjnych, dotychczas nie została przeprowadzona pogłębiona analiza spójności istniejących uregulowań.

Zadania zaplanowane w ramach projektu mają odpowiedzieć na takie pytania badawcze jak: (1) Czy istnieje możliwość pogodzenia działań prowadzonych w ramach gospodarki leśnej przez PGL Lasy Państwowe z działaniami archeologów mającymi na celu identyfikację a następnie ochronę stanowisk archeologicznych na obszarach leśnych? (2) Jakie formy działań są podejmowane w celu ochrony i popularyzacji dziedzictwa archeologicznego na terenach leśnych? Jaki jest wkład poszczególnych grup interesariuszy w te działania oraz na czym polega skuteczna i efektywna strategia ochrony dziedzictwa archeologicznego w lasach? (3) W jaki sposób efektywnie edukować lokalne społeczności w zakresie dziedzictwa archeologicznego na obszarach leśnych?

Projekt przede wszystkim będzie wykorzystywał metody badań społecznych i ich narzędzia, ale również różne metody porównawcze. Studium przypadku stanowiąc będą 3 nadleśnictwa z terenu województwa Wielkopolskiego, wybrane na podstawie wyników badań ankietowych (CAWI) oraz wyników analizy wielkości i różnorodności zidentyfikowanych zasobów dziedzictwa archeologicznego na ich obszarze. W wybranych nadleśnictwach przeprowadzone zostaną wywiady pogłębione (IDI), m.in. z archeologami, pracownikami instytucji związanych z ochroną i edukacją o dziedzictwie archeologicznym, pracownikami PGL Lasy Państwowe, mieszkańcami, jak również badania ankietowe (CAWI oraz PAPI) w szkołach oraz z mieszkańcami.

Uzyskane wyniki stanowiąc będą ważny element wzbogacający stan wiedzy o dziedzictwie archeologicznym w lasach, co przyniesie wymierne korzyści dla współpracy między archeologami, leśnikami i lokalną społecznością, a w konsekwencji przyczyni się do ochrony i wykorzystania kulturotwórczej roli dziedzictwa archeologicznego na terenach leśnych. Pozyskane nowe dane empiryczne dotyczące świadomości roli i znaczenia dziedzictwa archeologicznego wśród społeczeństwa dadzą możliwości do opracowania efektywniejszych metod popularyzacji, edukacji i zwiększenia jego ochrony. Wielopłaszczyznowa analiza przepisów prawa, poparta danymi pozyskanymi z badań empirycznych pozwoli na zgromadzenie informacji na temat pozytywnych rozwiązań oraz ograniczeń w praktycznym wykorzystywaniu przepisów legislacyjnych oraz dostarczy naukowo zebranych danych, które mogą zostać wykorzystane do wypracowania zintegrowanej, efektywnej strategii ochrony dziedzictwa archeologicznego na terenach leśnych.

Uzyskane wyniki badań będą miały zastosowanie do terenów leśnych znajdujących się na całym terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, co jest niezwykle istotne ze względu na ogromny potencjał tzw. archeologii leśnej, która niewątpliwie jest przyszłością polskiej archeologii, stwarzając możliwości naukowe i badawcze dla wielu instytucji archeologicznych.